

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра менеджменту і адміністрування

**ПРОГРАМА КУРСУ
ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ**

**до практичних занять та контрольної роботи
з дисципліни**

«ПУБЛІЧНА ПОЛІТИКА»

Харків – 2019

Програму курсу та методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри менеджменту і адміністрування 11 березня 2019 р., протокол № 8.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти за спеціальностями 073 «Менеджмент» та 281 «Публічне управління і адміністрування».

Укладачі:

старш. викл. Л. С. Коновалов,
доц. У. Л. Сторожилова

Рецензент

проф. О. Г. Дейнека

ПРОГРАМА КУРСУ
ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та контрольної роботи
з дисципліни

«ПУБЛІЧНА ПОЛІТИКА»

Відповідальний за випуск Сторожилова У. Л.

Редактор Буранова Н. В.

Підписано до друку 21.03.19 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк. арк. 1,5. Тираж 50. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,

61050, Харків-50, майдан Фейербаха, 7.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.

ЗМІСТ

1 Загальна характеристика дисципліни.....	4
2 Програма навчальної дисципліни.....	8
3 Рекомендації до виконання контрольної роботи та самостійних занять з дисципліни.....	15
4 Ситуаційні завдання.....	21
5 Теми рефератів та контрольних робіт.....	32
6 Питання для самоперевірки.....	34
Список літератури.....	37

1 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Програму вивчення навчальної дисципліни «Публічна політика» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 281 «Публічне управління і адміністрування».

Предметом дисципліни «Публічна політика» є процеси сучасної трансформації в системі державного управління, розвитку державної служби. Важливою складовою є акцент на необхідності втілення нових управлінських рішень, спрямованих на підвищення рівня знань державних службовців, сучасних технологій управління і адміністрування. Місце у структурно-логічній схемі підготовки спеціалістів державної служби є базовою навчальною дисципліною, що пов'язує в єдине ціле всі дисципліни, які вивчаються слухачами в рамках фахової підготовки.

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліна «Публічна політика» викладається в контексті вивчення дисциплін «Державна регіональна політика та територіальна організація влади в Україні», «Технології публічного адміністрування», «Конституція та врядування», «Управління проектами з місцевого та регіонального розвитку», «Європейські стандарти публічного адміністрування та євроінтеграція».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Політичні інститути та процеси прийняття політичних рішень.

Змістовий модуль 2. Основні напрями публічної політики в Україні.

1 Мета і завдання навчальної дисципліни

1.1 Мета курсу – формування цілісного уявлення про публічну політику національного, регіонального та місцевого рівнів, політичні інститути та процеси, що визначають її специфіку; сучасні практики електронної демократії; вміння аналізу, розроблення та реалізації публічної політики, вироблення аналітичних рекомендацій для прийняття політичних і управлінських рішень, діагностики та аналізу соціально-гуманітарної складової розвитку суспільства.

1.2 *Завданнями* вивчення дисципліни «Публічна політика» є набуття слухачами магістратури теоретичних знань та практичних навичок з таких питань:

- політичні інституції;
- суспільно-політична діяльність;
- порівняльна публічна політика.

Компетенції:

1 Здатність переосмислювати наявне та створювати нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі соціальні, наукові, культурні, етичні та інші проблеми.

2 Здатність виявляти загальні тенденції та можливості розвитку публічної організації, адаптуватися до нових ситуацій у професійній діяльності, генерувати нові ідеї, обґрунтовувати їх доцільність.

3 Здатність визначати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати стратегічні напрями розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому і на рівні організації.

4 Здатність розробляти та проводити комунікативні заходи задля забезпечення громадської підтримки прийняття управлінських рішень на всіх рівнях публічного управління і адміністрування.

5 Вміння управляти проектами і програмами, що реалізуються у сфері публічного управління і адміністрування, ураховуючи глобальні виклики, геополітичні процеси, пріоритети розвитку громадянського суспільства, стратегії реалізації державної політики, специфіку регіонального та місцевого самоврядування.

6 Вміння розробляти та реалізовувати заходи щодо впровадження оптимальних форм і методів діяльності органів публічного адміністрування, враховуючи механізми розвитку громадянського суспільства.

7 Вміння використовувати теорію та основні принципи, що лежать в основі функціонування політичних інститутів та процесів прийняття політичних рішень.

8 Вміння працювати в межах інституціонального, структурного та політичного контекстів у процесі вироблення публічної політики.

9 Вміння спілкуватися та взаємодіяти результативно з окремими громадянами та різними суспільними групами.

10 Здатність ідентифікувати проблеми та здійснювати аналіз публічної політики.

11 Здатність розуміти, інтерпретувати та використовувати на практиці основні теорії та принципи, що лежать в основі політики регіонального розвитку.

12 Здатність здійснювати оцінювання ефективності публічної влади та політичної системи.

13 Вміння розробляти та практично впроваджувати механізми реалізації права на місцеве самоврядування.

Очікувані результати навчання:

- знати теорію та основні принципи, що лежать в основі політики регіонального розвитку;

- знати механізми реалізації права на місцеве самоврядування;

- знати критерії створення умов щодо формування і розвитку самодостатніх та спроможних територіальних громад;

- знати критерії ефективного функціонування системи представницької влади;

- знати критерії оцінювання ефективності публічної влади та політичної системи;

- виявляти, прогнозувати та оцінювати ризики, обґрунтовувати заходи для мінімізації їх негативного впливу на національному, регіональному, галузевому, інституційному та місцевому рівнях у публічному управлінні і адмініструванні, застосовуючи технологію аналізу ризиків;

- управляти процесами вироблення та реалізації публічної політики на міжнародному, національному, регіональному та місцевому рівнях, дотримуючись вимог чинного законодавства та враховуючи національні інтереси;

- розробляти проекти програм, концепцій, стратегій, законів та інших правових актів, а також пропозицій до них на основі методології системного аналізу, виходячи з ресурсного забезпечення та вимог і правил правотворчості;

- організовувати та здійснювати діяльність з розвитку демократичного середовища, забезпечення дотримання рівних прав і можливостей громадян в усіх сферах суспільного життя на основі актів, європейської практики та зарубіжного досвіду;

- здійснювати публічне управління, ефективно застосовуючи провідні технології та методи організаційного, інноваційного, фінансового, ризик-, тайм-, кадрового, проектного менеджменту;

- вміти оцінювати перспективи глобалізації та регіоналізації як новітні етапи соціально-економічних перетворень регіонів; розуміти європейські стандарти публічного адміністрування та засад євроінтеграції

- формувати і підтримувати ефективну взаємодію з громадськістю, державними і недержавними інституціями, бізнесом, використовуючи інформаційні і комунікативні технології та технології управління конфліктами;

- вміти застосовувати на практиці механізми реалізації права на місцеве самоврядування;

- вміти забезпечувати створення умов щодо формування і розвитку самодостатніх та спроможних територіальних громад;

- організовувати ефективні комунікації при прийнятті політико-управлінських рішень;

- практично використовувати аналітичні методики аудиту, моніторингу та оцінювання публічної політики;

- зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки, знання та пояснення щодо організації процесу реалізації засад публічного адміністрування та демократичного врядування на різних рівнях управління;

- організовувати співробітництво з територіальними громадами з використанням технологій електронного врядування та електронної демократії.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин, 3 кредити ЄКТС.

2 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ТА ПРОЦЕСИ ПРИЙНЯТТЯ ПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ

Тема 1. Сутність публічної політики

Сутність категорії «публічна політика». Політична наука. Понятійно-категоріальний апарат з питань політики. Теорії та концепції публічної політики. Розвиток політичної думки у світовому контексті. Етапи розвитку політичної думки в Україні. Демократично-народницький напрям політичної думки. Взаємозв'язок політики та управління. Публічне узгодження інтересів держави і суспільства. Політичний простір. Реалізація політики. Поняття «інституту» в політиці та публічному управлінні. Політичні інститути як складові політичної системи. Держава як політичний інститут. Інституціональне середовище. Політична реформа. Публічна сфера.

Тема 2. Суспільно-політична діяльність

Політична діяльність. Політичні дії. Політичне життя. Суспільно-політична взаємодія суб'єктів політичного процесу. Форми політичної діяльності. Політична участь. Класифікація політичної участі. Цілі та засоби публічно-управлінської діяльності. Політична система як система управління публічними справами. Структура політичної системи. Суб'єктно-об'єктні відносини. Типи політичних систем. Політичний режим. Структура політичного режиму. Типи політичних режимів. Відносини між державою і партіями. Відносини між партійними лідерами і партійною елітою. Відносини держави і груп тиску. Класифікація політичних режимів. Політичне керівництво. Політична платформа. Політична стратегія. Політична тактика. Особливості вироблення та реалізації політичного курсу. Узгодженість дій публічної влади та громадян. Взаємодія державних органів з громадськістю. Зв'язки з громадськістю. Статус вільних ЗМІ. Зв'язки з пресою. Децентралізація державної влади. Партійна структуризація влади. Легальна політична опозиція. Легальне лобіювання групових інтересів. Влада як суспільний феномен. Політична влада та її основні риси.

Політична влада в Україні. Політична корупція в Україні. Фактори, що сприяють розвитку корупції в Україні. Фактори запобігання проявам корупції на основі міжнародного досвіду. Ступінь публічності та відкритість влади суспільству. Джерела формування влади. Рівень публічності влади. Відкритість влади. Публічний контроль за діяльністю органів державної влади.

Тема 3. Процеси прийняття політичних рішень

Політичний процес. Поняття «політичного» та «управлінського рішення». Процес прийняття рішення. Механізм вироблення та ухвалення управлінського рішення. Роль моделювання в процесі прийняття рішення. Модель формування політико-управлінського рішення. Метавизначальний процес. Місія, цілі та цільові пріоритети. Кінцевий результат майбутніх дій. Предмет задоволення потреби в здійсненні дій. Цінності предмета потреби. Зворотний зв'язок. Термін виконання. Умови виконання поставленого завдання. Метазабезпечувальний процес. «Дерево рішень». Оцінювання альтернативи. Процедури. Погодження. Резерв часу. Інформаційне забезпечення процесу прийняття політичного рішення. Організація процесу виконання політичних рішень. Функції: мотивування, регулювання, планування, організування, обліковування, контролювання, координування. Формулювання конкретних завдань на основі прийнятого рішення. Вибір цільової функції. Виконання поставлених завдань. Звітування діяльності. Досвід та вплив на ситуацію. Якісні й кількісні характеристики. Ефективність. Вироблення та реалізація рішень у сфері державно-владних відносин. Класифікація політичних рішень. Програмування політичних дій. Політичний документ. Акти і процедури. Організація та структура публічної влади в Україні. Процеси прийняття та виконання політичних рішень на центральному рівні управління. Процеси прийняття та виконання політичних рішень на місцевому рівні управління.

Тема 4. Сутність та зміст категорій «е-урядування» та «е-демократія»

Основні фактори та передумови впровадження електронного урядування. Інформаційна політика. Категорійно-

понятійний апарат електронного урядування та електронної демократії. Мета, принципи, основні цілі та стратегічні завдання електронного урядування та електронної демократії. Теоретична база електронного урядування: теорія політичних мереж, теорія нового державного менеджменту, теорії сервісної держави та належного урядування. Сутність та зміст електронної демократії. Комунікації при формуванні публічної політики. Національний та зарубіжний досвід розвитку електронного урядування та електронної демократії. Інформатизація суспільства в США. Політика інформатизації Канади. Програма «е-Японія». Програма «е-Європа». Політика інформатизації Республіки Білорусь. Сінгапур – е-урядування. Великобританія – е-демократія. Етапи впровадження електронного урядування в Україні. Інформаційна безпека.

Тема 5. Державна політика в інформаційній сфері

Інформаційне суспільство. Суспільство знань. Стратегії розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування. Основні індекси рівня розвитку інформаційного суспільства. Національна програма інформатизації. Електронний парламент. Інформаційна інфраструктура та послуги електронного парламенту. Відкриті дані. Парламенти та громадяни: поглиблення е-діалогу. Інтернет. Портал публічних послуг. Електронний офіс. Електронна ідентифікація. Інформаційний простір. Інформаційні системи для регіональних інститутів та місцевих органів влади. Інформаційні електронні ресурси. Електронний документообіг. Електронний цифровий підпис. Концепція розвитку е-урядування в Україні. Е-урядування та політичні технології. Е-урядування як ефективна платформа боротьби з корупцією. Е-декларування. Стан та перспективи е-урядування в центральних і місцевих органах виконавчої влади.

Тема 6. Організаційно-правове забезпечення е-урядування в Україні

Розвиток електронного урядування. Пріоритетні напрямки розвитку е-урядування в Україні. Інформаційно-комунікаційні технології в Україні. Розвиток електронних послуг. Розвиток

електронної ідентифікації. Розвиток інфраструктури відкритих даних. Організаційне забезпечення е-урядування в Україні. Забезпечення електронної взаємодії інформаційних систем органів влади. Центральні органи виконавчої влади. Індикатори електронної готовності на центральному рівні управління державою. Обласні державні адміністрації. Індикатори електронної готовності на рівні адміністрацій. Індекси електронної готовності на центральному та обласному рівнях управління державою. Національна програма інформатизації. Завдання органів влади щодо інформаційної сфери. Впровадження загальнодержавного електронного документообігу. Стан інформатизації центральних органів виконавчої влади. Галузеві програми та проекти інформатизації. Регіональні програми та проекти інформатизації. Система органів влади щодо захисту інформації. Технології захисту інформації. Правове забезпечення е-урядування в Україні. Загальна структура нормативно-правової бази. Інформаційна безпека в е-урядуванні. Стратегія інформаційної безпеки в інформаційній сфері. Становлення електронної демократії. Доступ до публічної інформації. Зміцнення довіри в публічному середовищі. Місце України в глобальній інформаційній спільноті. Міжнародне співробітництво у сфері інформатизації.

Змістовий модуль 2. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Тема 7. Політика регіонального розвитку

Державна регіональна політика: сутність, принципи, завдання. Глобальні та внутрішні фактори впливу на формування державної регіональної політики та розвиток регіонів. Регіональні структури влади. Компетенція суб'єктів влади. Самоврядування певної території в державі. Структура органів влади. Законодавчі збори регіональних структур. Виконавчі органи регіональних структур. Нормативно-правові засади формування та реалізації регіональної політики в Україні. Політичні інститути регіонального та місцевого самоврядування в Україні. Районні й обласні держадміністрації. Компетенції

виконавчих органів. Особливий статус органів місцевого самоврядування. Партійна система в Україні. Політичні партії. Демократичні конкурентоспроможні партії. Вибори народних депутатів України. Вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів. Пріоритети та цілі політики регіонального розвитку. Державна стратегія регіонального розвитку. Законодавство у сфері регіонального розвитку. Нормативно-правові засади формування політики регіонального розвитку.

Тема 8. Місцеве самоврядування

Поняття та сутність місцевого самоврядування. Специфіка місцевого самоврядування в контексті публічної влади. Концепції місцевого самоврядування. Основні сутнісні ознаки та базові принципи місцевого самоврядування. Моделі місцевого самоврядування. Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні. Місцеве самоврядування та громадянське суспільство: кореляція статусів. Система місцевого самоврядування: елементний склад та функції. Компетенції органів місцевого самоврядування та їх повноваження. Відповідальність органів місцевого самоврядування. Роль місцевого самоврядування в забезпеченні сталого розвитку країни. Найкращі українські практики місцевого самоврядування. Специфіка феномена спроможності територіальних громад. Механізми формування спроможних територіальних громад у сучасній Україні. Політика об'єднання та співробітництва територіальних громад. Алгоритми формування спроможних територіальних громад.

Тема 9. Соціально-гуманітарна політика

Поняття соціальної організації суспільства. Класичні і сучасні теорії соціальної організації суспільства. Соціальні групи та соціальні інститути. Соціальна структура суспільства. Соціальна нерівність і соціальна стратифікація. Соціальна мобільність і соціальний розвиток. Територіальний розвиток соціальної інфраструктури. Мета, завдання, об'єкти, суб'єкти та принципи соціальної політики. Моделі та основні напрями соціальної політики. Механізми формування та реалізації

соціальної політики. Соціальна безпека і соціальні ризики. Поняття та структура єдиного гуманітарного простору. Формування єдиного гуманітарного простору в системі пріоритетів державної гуманітарної політики в Україні. Національна ідентичність як показник цілісності і повноти гуманітарного простору. Основні напрями та завдання соціально-гуманітарної політики країни. Розвиток соціогуманітарної сфери на регіональному рівні. Управління соціогуманітарним розвитком на місцевому рівні.

Тема 10. Представницька влада

Природа, сутність, системні характеристики парламентаризму. Парламент і його основні функції. Структура парламенту. Формування палат. Статус депутата. Пряма і представницька демократія. Базові філософсько-світоглядні ідеї теорій парламентаризму. Генеза та еволюція парламентаризму (від античності до сучасності). Витоки, становлення та розвиток представницької влади в Україні. Політичні реформи в Україні кінця ХХ – початку ХХІ ст. та метаморфози сучасного вітчизняного парламентаризму. Парламентське право. Парламентські процедури та законотворчий процес. Законодавчі ініціативи. Публікація закону. Законодавче оформлення діяльності партії в парламенті. Типологія партій. Виборча система. Механізми та процедури, пов'язані із формуванням органів влади. Структура виборчої системи. Парламентська коаліція та опозиція. Судова влада. Судові органи.

Тема 11. Аналіз публічної політики

Підходи до аналізу публічної політики. Різноманіття аналітичних підходів до дослідження публічної політики. Аналіз політичної культури України. Політична культура. Сутність і структура політичної культури. Риси і типи політичної культури. Аналіз політичної культури України. Політична поведінка. Процес публічної політики та його суб'єкти. Форми взаємодії публічної політики. Аналіз процесу публічної політики в Україні. Політичні конфлікти. Конфліктна стадія. Розв'язання конфлікту. Аналіз політичної реформи. Прискорення процесу демократизації в Україні. Рівень підтримки демократії в Україні. Цикл

вироблення публічної політики. Середовище вироблення публічної політики. Аналіз стейкхолдерів та консультації з громадськістю у виробленні публічної політики. Вироблення рекомендацій замовникам аналізу публічної політики. Вибір найоптимальніших альтернатив. Компаративний аналіз публічної політики. Забезпечення суспільного інтересу.

Тема 12. Політика, що базується на доказах

Моніторинг публічної політики. Механізм реалізації та оцінювання публічної політики. Роль аналітичного документа в процесі вироблення публічної політики. Основні види аналітичних документів. Структура аналітичного документа. Етапи підготовки аналітичних документів. Політичні міжнародні відносини. Форми міжнародної взаємодії. Національні інтереси. Геополітичний аспект національних інтересів. Внутрішньополітичний аспект національних інтересів. Аналіз України як суб'єкта міжнародних відносин. Міжнародна політика України. Безпекова складова публічної політики України. Україна і Європа: порівняльний аналіз форм політичної участі населення. Дослідження процесу публічної політики в Україні. Основні методи дослідження. Стратегічний та робочі плани дослідження. Етапи підготовки дослідження. Узгодження організаційних питань. Підготовка первинної інформації. Аналіз результатів дослідження. Формулювання висновків і рекомендацій. Русійні сили суспільно-політичного розвитку незалежної України. Суб'єкти суспільного життя. Політична свідомість. Альтернативні ідеї змін. Стратегічні напрямки політики добробуту населення. Моніторинг політики реформ в Україні.

3 РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

Практичне заняття 1. Предмет і методологічна основа публічного адміністрування. Основні теорії управління суспільством (вступ до дисципліни).

Мета: вивчення сутності та основних складових публічного адміністрування.

Завдання і запитання:

- розкрийте методологічну основу публічного адміністрування;
- охарактеризуйте основні підходи до розуміння публічного адміністрування; етапи його еволюції;
- розкрийте сутність предметної сфери публічного адміністрування;
- у чому виявляється обмеженість концепції публічного адміністрування?

Питання для дискусії:

- 1 Обґрунтуйте основні проблеми й перспективи розвитку публічного адміністрування.
- 2 Розкрийте особливості публічного адміністрування.
- 3 Проаналізуйте сучасну концепцію публічного адміністрування.
- 4 Дайте визначення категорії «публічне адміністрування» та поняття про публічну діяльність.

Практичне заняття 2. Публічна сфера – єдність економічної, соціальної та політичної сфер. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування.

Мета: Вивчення складових публічної сфери та основ громадянського суспільства.

Завдання і запитання:

- проаналізуйте взаємозв'язок економічної науки, соціології та політології;
- систематизуйте економіку та політичну економіку;
- визначте складові соціальної сфери;
- дослідіть особливості поведінки людей в економічній та політичній сферах;
- дослідіть публічну сферу і публічну політику.

Питання для дискусії:

- 1 Розкрийте основні етапи формування та еволюції громадянського суспільства.
- 2 Охарактеризуйте сутність громадянського суспільства.
- 3 Визначте місце і роль громадських організацій у публічному адмініструванні.
- 4 Розкрийте основні складові громадянського суспільства.

Практичне заняття 3. Публічне адміністрування та влада.

Мета: розкрити сутність публічного адміністрування та влади.

Завдання і запитання:

- розкрийте сутність поняття влади;
- наведіть цілі публічної влади та публічного адміністрування;
- охарактеризуйте владу як основний засіб публічного адміністрування;
- проаналізуйте механізм взаємодії влади та публічного адміністрування.

Питання для дискусії:

1 Наведіть практичні приклади взаємозв'язку і взаємозалежності політичної та економічної влади.

2 Наведіть основні етапи формування публічної влади в системі публічного адміністрування.

Практичне заняття 4. Публічне адміністрування та муніципальна публічна влада.

Мета: розкрити сутність публічного адміністрування та муніципальної публічної влади.

Завдання і запитання:

- розкрийте сутність та зміст муніципальної публічної влади і місцевого самоврядування;

- охарактеризуйте місцеве самоврядування як демократичну основу управління в державі;

- визначте роль місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та публічного адміністрування;

- охарактеризуйте основні фактори формування місцевого самоврядування;

- розкрийте сутність представницьких та виконавчих органів місцевого самоврядування.

Питання для дискусії:

1 Назвіть переваги та недоліки інститутів безпосередньої демократії в системі місцевого самоврядування.

2 Наведіть практичні приклади проведення виборчої кампанії органів місцевого самоврядування.

3 Назвіть переваги та недоліки місцевого референдуму.

4 Назвіть переваги та недоліки органів самоорганізації населення.

Практичне заняття 5. Закони та принципи публічного адміністрування. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень.

Мета: розкрити сутність публічного адміністрування як процесу вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень.

Завдання і запитання:

- проаналізуйте загальний закон соціального управління;
- розкрийте сутність закону управління суспільними процесами;
- охарактеризуйте закон розмежування центрів влади та управління;
- визначте сутність закону системності організації та саморозвитку системи публічного адміністрування;
- розкрийте сутність закону централізації та децентралізації влади.

Питання для дискусії:

1 Наведіть загальні принципи, що регулюють адміністрування як соціально-політичний, соціально-економічний та соціально-культурний процеси.

2 Розкрийте послідовність етапів прийняття та динаміку виконання управлінських рішень.

Практичне заняття 6. Бюрократія та антикорупційна діяльність у сфері публічного адміністрування.

Мета: провести діагностику та аналіз щодо бюрократії та антикорупційної діяльності у сфері публічного адміністрування.

Завдання і запитання:

- розкрийте сутність бюрократії як наукової категорії;
- охарактеризуйте стан антикорупційної діяльності у сфері публічного адміністрування;
- оцініть теорію бюрократії М. Вебера;
- розкрийте сутність сучасних підходів в оцінюванні бюрократії;

- проаналізуйте систему публічної служби.

Питання для дискусії:

- 1 Розкрийте сутність політизації вищого чиновництва.
- 2 Наведіть приклади, основні ознаки та атрибути бюрократії.

Практичне заняття 7. Основні засади публічного адміністрування в економічній сфері.

Мета: вивчення основних засад публічного адміністрування в економічній сфері.

Завдання і запитання:

- розкрийте сутність основних напрямів формування та розвитку сучасної економічної системи;
- охарактеризуйте етапи формування та еволюції публічного адміністрування у сфері економіки;
- розкрийте основні характеристики сучасної економічної системи;
- розкрийте сутність основних напрямів державного регулювання економікою;
- охарактеризуйте взаємовідносини суспільства та економіки;
- обґрунтуйте концепцію держави як гаранта забезпечення умов для підприємницької діяльності;
- розкрийте сутність нових тенденцій у взаємовідносинах суспільства та бізнесу.

Питання для дискусії:

- 1 Розкрийте сутність управління власністю в умовах демократичної, правової держави.
- 2 Охарактеризуйте законодавче та нормативно-правове забезпечення конкурентного середовища.

3 Розкрийте основні положення механізму взаємодії суспільства та економіки.

4 Наведіть приклади цивілізованих засад конкуренції.

Практичне заняття 8. Відповідальність у публічному адмініструванні.

Мета: Розкрити сутність відповідальності у публічному адмініструванні.

Завдання і запитання:

- охарактеризуйте правопорушення у сфері публічного адміністрування;

- розкрийте сутність відповідальності органів державної влади та місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ і організацій, посадових осіб за правопорушення у сфері публічного адміністрування;

- охарактеризуйте відповідальність у сфері публічного адміністрування.

Питання для дискусії:

1 Розкрийте сутність правопорушень та відповідальності при здійсненні міжнародної публічної діяльності.

2 Охарактеризуйте відповідальність недержавних організацій, органів і осіб, які не перебувають на державній службі чи службі в органах місцевого самоврядування, за правопорушення у сфері публічного адміністрування.

3 Наведіть приклади правопорушень та відповідальності при здійсненні міжнародної публічної діяльності.

4 СИТУАЦІЙНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1

Проаналізуйте термін «публічне адміністрування», поданий різними авторами, аргументуйте вибір найповнішого і найточнішого визначення, сформулюйте власне визначення цього терміна.

1 Публічне адміністрування – це управління в публічній сфері соціального життя суспільства, тобто діяльність, що здійснюється за допомогою народу.

2 Публічне адміністрування – це залучення всіх зацікавлених громадян до управління справами міста, села, до управління своєю країною. Це реалізація права народу на управління великою державою.

3 Публічне адміністрування – це сукупність безпосередніх взаємовідносин громадян, неурядових секторів. Результатом цих відносин має стати підвищення та забезпечення ефективного управління, зростання ВВП, національного доходу і всього того, що свідчить про соціально-економічний розвиток держави.

4 Публічне адміністрування – врегульована нормами права діяльність уповноважених органів і організацій, що забезпечують виконання закону, мають публічні повноваження і діють у публічних інтересах із метою реалізації ефективної публічної політики.

5 Публічне адміністрування – діяльність суб'єктів публічного адміністрування, яка спрямована на здійснення законів та інших нормативних правових актів за допомогою прийняття адміністративних рішень, надання встановлених законами адміністративних послуг, адміністрування надання публічних послуг і здійснення внутрішнього адміністрування суб'єкта публічного адміністрування.

6 Публічне адміністрування охоплює систему державної виконавчої влади та місцеве самоврядування і є діяльністю з формування, впровадження й оцінювання та модифікації публічної політики.

7 Публічне адміністрування – це система адміністративних інститутів з ієрархією влади, за допомогою якої відповідальність за виконання державних рішень спускається з верху до низу.

8 Публічне адміністрування – це скоординовані групові дії з питань державних справ, які: пов'язані із трьома гілками влади (законодавчою, виконавчою і судовою); мають важливе значення у формуванні державної політики; є частиною політичного процесу; значно відрізняються від адміністрування у приватному секторі; пов'язані із численними приватними групами та індивідами, які працюють у різних компаніях та громадах.

9 Публічне адміністрування – це метод управління, який, з одного боку, забезпечує надання суспільству послуг щодо законодавства, з іншого – реалізацію обраного типу політики, що втілюють державні службовці, яким було делеговано повноваження під час волевиявлення народу на виборах як у межах країни, так і за кордоном в усіх напрямках її прояву.

10 Публічне адміністрування – різновид управлінської діяльності інституцій публічної влади, завдяки якій держава та громадянське суспільство забезпечують самокерованість (самоврядність) усієї суспільної системи та її розвиток у певному напрямі.

Література: [1, с. 7–8].

Ситуаційне завдання 1

У квітні 2019 року відбудеться Міжнародний економічний форум «Інновації. Інвестиції. Інформатизація». У рамках цього форуму у вищих навчальних закладах заплановано проведення тематичної виставки «Енергія зростання». Метою форуму та виставки є сприяння ефективному залученню інвестицій в економіку країни, встановленню економічних зв'язків між провідними підприємствами та іноземними партнерами. Для участі у заходах запрошені послы, керівники торгово-економічних місій провідних країн світу, керівники державних установ та структурних підрозділів міністерств, які займаються інноваційною та інвестиційною діяльністю, експерти та представники міжнародних інвестиційних фондів і фінансово-

промислових груп, переможці Міжнародного конкурсу інноваційних проектів «Інноваційні ініціативи».

Вам доручено підготувати перелік необхідних документів для організації заходу.

Література: [2].

Завдання 2

А. Файоль дав класичне визначення наукового управління: «Управляти – значить: передбачити, тобто враховувати майбутнє і виробляти програму дій; організувати, тобто будувати подвійний – матеріальний і соціальний – організм установи; розпоряджатися, тобто змушувати персонал належним чином працювати; координувати, тобто зв'язувати, об'єднувати та гармонізувати всі дії і всі зусилля; контролювати, тобто піклуватися про те, щоб все відбувалося відповідно до встановлених правил і відданих розпоряджень».

Чи можна це визначення використовувати для характеристики державного управління? Відповідь аргументуйте.

Визначте суттєві відмінності між політичними й адміністративними функціями в державному управлінні за такими ознаками: процедура призначення та звільнення з посади, характер діяльності та рішень, що приймаються, професійна компетентність. Результати надайте у вигляді таблиці.

Література: [3, с. 121].

Ситуаційне завдання 2

У рамках реалізації проекту відродження галузей агропромислового комплексу України відбудеться Міжнародна виставка рентабельного високоефективного сільського господарства «ІнтерАгро», яка буде проводитися Національним комплексом «Експоцентр України».

Ця подія – найбільший агропромисловий форум, який посідає провідне місце в АПК України як комплекс інноваційних рішень у різних сферах сільського господарства. Виставку організовують Міністерство аграрної політики та продовольства України, Українська аграрна конфедерація, Український клуб

аграрного бізнесу, Українська академія аграрних наук, Уряд Франції, Міністерство економіки ФРН, посольства Австрії, Аргентини, Нідерландів, Польщі та ін. У виставці братимуть участь понад 500 компаній, у тому числі понад 160 іноземних, із 21 країни світу.

Зважаючи на те що діяльність центральної та регіональної влади сьогодні спрямована на відродження галузей агропромислового комплексу України, зокрема тваринництва, та забезпечення населення країни якісною продукцією, в рамках виставки планується робота Координаційного центру зі створення спеціальних ринків для товаровиробників сільськогосподарської продукції.

Вам необхідно визначити перелік документів, що забезпечать створення спеціальних ринків для товаровиробників сільськогосподарської продукції, та розробити план заходів щодо впровадження в життя зазначеної ідеї.

Література: [2].

Завдання 3

Дайте порівняльну характеристику моделей публічного адміністрування таких країн, як: Великобританія, Франція, Німеччина, Польща, США та Україна, заповнивши таблицю 1.

Таблиця 1 – Порівняльна характеристика моделей публічного адміністрування в різних країнах

Країни	Особливості	Коментарі
Великобританія		
Франція		
Німеччина		
Польща		
США		
Україна		

Література: [1, с. 8].

Ситуаційне завдання 3

Робоча група центрального органу виконавчої влади (міської державної адміністрації) взяла участь у засіданні круглого столу з обміну досвідом щодо впровадження інформаційних технологій в органах державної влади.

Учасникам наради було продемонстровано роботу телекомунікаційного центру державного органу, обладнання робочих місць працівників, а також презентовано досвід впровадження та результати реалізації програми «Електронне міністерство».

Вам доручено підготувати перелік необхідних документів для організації впровадження презентованого досвіду роботи та проект доручень керівника органу державної влади структурним підрозділам щодо заходів з реалізації програми інформатизації державного органу.

Література: [2].

Завдання 4

Реформування державної служби в Україні, якому останнім часом багато приділяється уваги як і з боку вищого керівництва держави, так і з боку міжнародних інституцій, потребує підвищеної уваги до проблем моральності в діяльності керівників і службовців адміністративного апарату всіх рівнів управління. Саме від цього залежить довіра населення до влади і участь громадян у вирішенні суспільно-політичних питань. Враховуючи важливість дотримання моральних цінностей і норм у сфері публічної влади, пропонуємо розв'язати такі ситуації.

Ситуація 1. На сьогоднішній ранок ви для бесіди викликали підлеглого, який часто спізнюється на роботу. Ви за збігом обставин затрималися вдома і прийшли на роботу із запізненням. Підлеглий чекає на вас. Як Ви поведитиметесь у такій ситуації?

Ситуація 2. До вас прийшов працівник із проханням відпустити його з роботи на день. Ви питаєте про мету. Виявляється, він хоче використати цей день на пошуки іншого місця роботи. Його звільнення позбавить підприємство дуже

потрібного і кваліфікованого фахівця. Як би ви відреагували на прохання працівника?

Ситуація 3. Ви проводите нараду. Одна із присутніх осіб різко висловилася проти вашої пропозиції, мотивуючи свою точку зору турботою про інтереси колективу. В душі Ви не поважаєте цю людину, вважаєте її звичайним «критиканом», поганим працівником. Як Ви будете реагувати?

Література: [1, с. 15].

Ситуаційне завдання 4

На базі Науково-виробничої корпорації «ПОЛІТЕХ» відбулася установча нарада учасників проекту заснування Українсько-білоруського технопарку. У нараді взяли участь начальники Головних управлінь зовнішньоекономічних зв'язків і міжнародних відносин обласних державних адміністрацій, директори комунальних підприємств «Індустріальний парк», президент ПАТ «ПОЛІТЕХ», начальник фінансово-правового управління департаменту стратегічного розвитку Гомельської області, а також керівники підприємств та вищих навчальних закладів України та Білорусі.

У ході зустрічі учасники проекту обговорили концепцію створення технологічного парку, головною метою якого є формування сприятливого середовища для співпраці вчених і підприємців України та Білорусі з метою комерціалізації наукових розробок, а також створення умов для прискореного розвитку високотехнологічних напрямів виробництва для економічного розвитку країни. Технологічний парк буде спеціалізуватися на впровадженні інноваційних технологій у виробництво енергії та енергозбереження, розвитку авіаційної промисловості і верстатобудування, а також формуванні інформаційно-комунікаційних технологій.

Вам доручено підготувати перелік необхідних документів для реалізації зазначеного проекту та запропонувати план заходів щодо створення зазначеного технопарку.

Література: [2].

Завдання 5

Дотримання етикету є найважливішою складовою процесу формування ефективного іміджу ділової людини. У зв'язку з цим:

1 Спробуйте охарактеризувати імідж будь-якої відомої людини (наприклад, політика) з точки зору:

- зовнішньої складової іміджу (зовнішність, манери, хода, мова, жести, голос, міміка, одяг, зачіска, тобто ступінь володіння базовими етикетними формами і дотримання певного дрес-коду в загальному вигляді);

- внутрішньої складової іміджу (інтелект, спосіб мислення, професіоналізм, цілі та засоби, ерудиція, ідеї та інтереси);

- процесуальної складової іміджу (темперамент, форми спілкування, енергійність та емоційність);

- ядра іміджу (легенда, позиції й установки).

2 Проаналізуйте власний імідж ділової людини за наведеною схемою. Зробіть висновок про відповідність власного іміджу вашому уявленню про ідеальний імідж ділової людини (відповідно до вашої сфери діяльності).

Література: [1, с.15–16].

Ситуаційне завдання 5

Як повідомив у ході розширеного засідання Комітету з економічних реформ керівник державного органу влади, у рамках Національного проекту «Чисте місто» в областях України планується побудувати сучасні сміттєпереробні заводи. З-поміж різних закордонних технологій з утилізації та переробки твердих побутових відходів, починаючи від спалювання сміття і закінчуючи його переробкою в дизельне паливо, обрано оптимальну технологію переробки сміття за винятком вторинної сировини в газ і електроенергію. Саме такий підхід дозволить використовувати отримані енергоресурси для потреб територіальних громад без істотного підняття тарифів. Така технологія реальна, апробована часом і успішно працює в столиці Туреччини – Анкарі, яка висловила готовність поділитися цією унікальною технологією. До реалізації проекту залучено Державне агентство з інвестицій та управління національними

проектами України, яке робить все, щоб ця технологія знайшла своє втілення і працювала на благо міст України.

Вам доручено підготувати перелік необхідних документів для реалізації зазначеного проекту та запропонувати план заходів щодо його реалізації.

Підготуйте проект розпорядження керівника органу державної влади та розробіть проект заходів щодо вирішення зазначеного питання.

Література: [2].

Завдання 6

Керівники в середньому витрачають п'яту частину свого часу на вирішення різного роду конфліктів. Конфліктологія рекомендує конструктивну модель поведінки керівника, суть якої полягає в тому, щоб привести конфліктуючі сторони до спільного обговорення проблеми. Керівник при цьому:

- виступає як організатор діалогу, демонструючи неагресивність намірів, жест доброї волі;
- надає конфліктуючим сторонам можливість спокійно обґрунтувати свої претензії, способи вирішення предмета спору і бажаного кінцевого результату;
- формулює права конфліктуючих сторін, визначає допустимі форми поведінки.

Необхідно відповісти на такі питання, прочитавши два інтерв'ю з генеральними директорами великих підприємств:

1 Чи можна зробити якісь висновки щодо стабільності та успіху в діяльності цих підприємств?

2 Чи можна віднести обох директорів до розряду ефективних і професійно придатних керівників? Обґрунтуйте свої висновки. Вкажіть резерви успіху, які не використовуються ні тим, ні іншим.

3 Як бути, якщо з вами поруч працює людина, яка неприємна вам своїми манерами, зовнішнім виглядом та звичками?

4 Як мають поводитися підлегли, щоб не провокувати конфлікти зі своїм першим керівником?

5 Які спостереження і висновки ви могли б ще додати до обговорення нижчеподаних інтерв'ю?

Інтерв'ю з генеральним директором № 1

Питання: Яким чином Ви знаходите вихід із конфліктів всередині Вашого підприємства?

Відповідь: Я не збираюся витратити час на вирішення конфліктів.

Питання: Як складаються Ваші відносини з підлеглими?

Відповідь: Я постійно їм кажу, що вони погані працівники; у нас немає кадрів; у мене немає надійних помічників.

Інтерв'ю з генеральним директором № 2

Питання: Чому Ви звільнили свого заступника?

Відповідь: Ви розумієте, він із самого початку мене дуже дратував!

Питання: Чим він вас дратував?

Відповідь: Мене дратувало в ньому все! Якби Ви бачили, як він п'є каву, як розгортає цукерки, як шарудить папірцями! Я його звільнив, нічого не сказавши.

Питання: Хто на Вашому підприємстві, крім Вас, приймає рішення?

Відповідь: Усі рішення приймаю я!

Література: [4, с. 54].

Ситуаційне завдання 6

Відповідно до Указу Президента України з нагоди 26-ї річниці Незалежності України з 16 до 19 серпня у Національному комплексі «Експоцентр України» відбудеться щорічна загальнодержавна виставкова акція «Барвіста Україна» та Всеукраїнський конкурс-виставка «Найкращий вітчизняний товар року».

За умовами Конкурсу товари та послуги підприємств-переможців отримують дипломи і медалі «Найкращий вітчизняний товар року», при цьому у кожній з номінацій нагороди можуть отримати декілька видів продукції від одного або різних підприємств, якщо їх кількість відповідає

встановленим вимогам і очікуванням споживачів. Підприємство, яке отримує кілька нагород, відзначається кубком «Найкращий вітчизняний виробник року».

Заступник міністра (заступник голови міської державної адміністрації) дав доручення створити координаційний центр з відбору підприємств та організацій на конкурс. Вам необхідно визначити перелік документів, підготовка яких забезпечить організацію конкурсу у Вашому міністерстві (місцевій державній адміністрації), та розробити план заходів щодо здійснення зазначеного заходу.

Література: [2].

Завдання 7

У практиці зарубіжних країн вважається, що можливість успішного виконання функціональних (посадових) обов'язків обумовлюється :

- на 30 % професійною характеристикою спеціаліста (освіта, кваліфікація, питання для оцінки компетенції фахівця);
- 30 % його особистими якостями;
- 40 % вмінням керівника працювати з людьми.

Ви згодні з цією точкою зору? Обґрунтуйте свою думку. Чи відображає такий підхід вимоги до керівників органів державного управління?

Література: [1, с.19].

Ситуаційне завдання 7

Сьогодні є конкретні пропозиції від цілого ряду компаній, що займаються розробкою програмного забезпечення, створенням мікроелектронної техніки і наданням послуг у сфері інформаційно-комунікаційних технологій зі створення в Харкові необхідної інфраструктури для розвитку інноваційної високоприбуткової ІТ-індустрії.

Створення ІТ-парку «Інтелектроніка» планується шляхом передачі в комунальну власність частки майнового комплексу неефективно працюючих державних підприємств. На території комплексу планується зведення дата-центру високого рівня з

високошвидкісним підключенням до магістральних каналів зв'язку, інженерно-технічного комплексу гарантованого безперебійного енергопостачання, а також модульного офісного центру для розміщення розробників програмного забезпечення і мікропроцесорних систем.

Вам доручено підготувати перелік необхідних документів для організації взаємодії підприємств і організацій країни із зазначеним ІТ-парком та підготувати проект рішення керівника органу державної влади структурним підрозділам щодо співпраці з розробниками програмного забезпечення у рамках реалізації програми інформатизації країни.

Література: [2].

Завдання 8

Які державні послуги Ви отримували в рамках електронного уряду? Як Ви можете охарактеризувати стадію зрілості електронного уряду при отриманні такої державної послуги? У чому Ви вбачаєте основні проблеми надання державних послуг в електронному вигляді? Аргументуйте свою відповідь.

Література: [1, с. 19].

Ситуаційне завдання 8

Готується нарада щодо результатів роботи органу державної влади, в якому Ви працюєте. У підготовчих документах зазначено, що обласною державною адміністрацією у 2017 році вжито заходів щодо безумовного виконання затверджених планів роботи, завдань, визначених актами Президента України та Уряду, державними програмами щодо соціально-економічного розвитку регіонів, реалізації повноважень, визначених Законом України «Про місцеві державні адміністрації». Всі заплановані заходи, що були передбачені планом роботи облдержадміністрації, виконано. Розроблено Програму економічного і соціального розвитку області на 2018 рік, яку затверджено рішенням обласної ради від 17.06.17 № 1207-V, Стратегію сталого розвитку області до 2020 року, яку затверджено рішенням обласної ради від 23.09.17 № 25-VI.

Зазначену Стратегію було обговорено на «круглих столах», які проведені на базі вищих навчальних закладів. В їхній роботі взяли участь представники науки, органів влади, громадських організацій, закладів медицини, підприємств.

Підготуйте службову записку начальнику структурного підрозділу з пропозиціями щодо вдосконалення напрямків роботи, визначених Вашою посадовою інструкцією.

Література: [2].

5 ТЕМИ РЕФЕРАТІВ ТА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1 Базові принципи поведінки представників публічного адміністрування.

2 Види взаємозв'язків у системі публічної адміністрації: підвідомчість, підпорядкованість (підлеглість), підконтрольність, відповідальність.

3 Визначення конфлікту інтересів у публічному адмініструванні.

4 Відповідальність державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.

5 Влада як основний засіб публічного адміністрування.

6 Громадський контроль публічної адміністрації: поняття, нормативно-правове регулювання його здійснення.

7 Діловий та службовий етикет у публічному адмініструванні.

8 Електронні адміністративні послуги та критерії оцінки якості їх надання.

9 Етична інфраструктура публічного адміністрування.

10 Етичні виміри службових взаємовідносин у публічному адмініструванні.

11 Етичні засади взаємодії представників публічного адміністрування і громадян.

12 Етичні кодекси представників публічного адміністрування.

13 Ефективна комунікація як засіб вирішення міжособистісних конфліктів в публічній адміністрації.

14 Європейські принципи публічного адміністрування: основна характеристика.

15 Загальна характеристика освіти як об'єкта публічного адміністрування.

16 Загальна характеристика публічного адміністрування в адміністративно-політичній сфері.

17 Законність та відповідальність у державному та публічному управлінні.

18 Засади організації публічної адміністрації: концентрація, деконцентрація, централізація, децентралізація, автономія.

19 Інфокомунікаційна влада в сучасному суспільстві (тенденції глобалізації).

20 Компетенція органів публічної адміністрації.

21 Комуникативна компетентність посадовця в публічній адміністрації.

22 Комунікаційні потоки в системі публічного адміністрування.

23 Конфлікти інтересів у професійній діяльності державних службовців: поняття та шляхи впровадження.

24 Критерії оцінки та вимоги до веб-сайтів органів влади.

25 Організаційна культура та лідерство в публічному адмініструванні.

26 Основні засади комунікацій з громадськістю в публічній адміністрації.

27 Основні засади структурної побудови публічної адміністрації: субординація, координація, реординація, співпраця.

28 Особливості організації публічної служби в країнах ЄС.

29 Поняття та елементи системи органів публічної адміністрації.

30 Поняття та класифікація форм діяльності публічної адміністрації.

31 Правові основи прийняття органами публічної адміністрації нормативних актів.

32 Принципи та норми етичної поведінки державних службовців.

33 Процедури з реалізації контрольно-наглядових повноважень публічної адміністрації.

34 Публічне адміністрування промисловістю і агропромисловим комплексом, що входять до державних і недержавних структур.

35 Публічне адміністрування фінансами та митною справою.

36 Публічне адміністрування: поняття та основні риси.

37 Публічне управління в суспільних об'єднаннях.

38 Публічне управління та регіональна політика.

39 Система органів публічного адміністрування у сфері оборони.

40 Система органів публічного адміністрування у сфері захисту населення.

41 Система органів публічного адміністрування у сфері здоров'я.

42 Система органів публічного адміністрування у сфері науки.

43 Система органів публічної адміністрації.

44 Специфіка культури і етики в публічному адмініструванні.

45 Структура механізму та органів публічного адміністрування.

46 Суб'єкти публічного адміністрування у сфері економіки.

47 Територіальна організація публічної адміністрації.

48 Технології вироблення публічної політики.

49 Філософія публічного адміністрування.

50 Форми контролю громадськості за діяльністю публічної адміністрації.

6 ПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1 Основи формування та розвитку торговельної політики держави в контексті євроінтеграційних перспектив.

2 Інтеграційні процеси як складова модернізації економіки України.

3 Напрями вдосконалення державного управління в контексті міграційної політики ЄС.

4 Європейський досвід регіональної політики в контексті інтеграційних пріоритетів.

5 Адаптація законодавства України до питань ЄС у контексті Угоди про асоціацію: основні проблеми та шляхи удосконалення.

6 Організаційно-правові засади формування європейських стандартів державного управління виборчим процесом.

7 Шляхи впровадження європейського досвіду державного управління аграрним сектором економіки України.

8 Компаративний аналіз правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні та ЄС.

9 Роль неурядових організацій в управлінні сферою довілля в ЄС: досвід для України.

10 Державна підтримка розвитку інноваційної сфери у державах-членах ЄС: досвід для України.

11 Стан та перспективи вдосконалення співробітництва між Україною та Європейським Союзом у військовій сфері: державно-управлінський аспект.

12 Участь України в агентствах/програмах Європейського Союзу: сучасний стан та шляхи вдосконалення.

13 Досвід державного управління у сфері інновацій у країнах Європейського Союзу: значення для України.

14 Механізми співробітництва між Україною і Європейським Союзом у сфері юстиції, свободи та безпеки: стан та шляхи вдосконалення.

15 Організаційно-правові засади європеїзації державного управління України: стан та шляхи вдосконалення.

16 Механізми залучення України до політики Східного партнерства Європейського Союзу: стан та шляхи вдосконалення.

17 Механізми впливу міжнародних організацій на врегулювання кризової ситуації на Сході України: стан та шляхи вдосконалення.

18 Механізми співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору: стан та шляхи вдосконалення.

19 Міжкультурні фактори і роль комунікацій в європейській політиці згуртування: досвід для України.

20 Напрями вдосконалення державного управління України в контексті Європейської політики згуртування.

21 Місце України у Стратегії Європейського Союзу з міжнародних культурних відносин: державно-управлінський аспект.

22 Механізми співробітництва між Україною та Європейським Союзом у сфері регіонального розвитку: стан та шляхи вдосконалення.

23 Організаційно-правові засади моніторингу та оцінювання ефективності виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: стан та напрями вдосконалення.

24 Державні механізми співпраці України та ЄС відповідно до Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС у сфері інновацій і науки: стан та шляхи вдосконалення.

25 Формування сучасної моделі регіонального управління України в контексті євроінтеграції: стан та перспективи удосконалення.

26 Транскордонне співробітництво з країнами ЄС у сфері регіональної політики України: стан та шляхи підвищення ефективності.

27 Особливості управління міжнародними проектами в системі державного управління: проблеми та напрями удосконалення.

28 Пріоритетні напрями імплементації спільної зовнішньоторговельної політики ЄС як основа інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС.

29 Державні механізми захисту основних прав та свобод людини в країнах ЄС: досвід для України.

30 Організаційно-правові засади протидії корупції в державному секторі в країнах ЄС: досвід для України.

31 Організаційно-правові засади державних закупівель в Україні: стан та шляхи вдосконалення.

32 Міжнародні організаційно-правові механізми планування та здійснення миротворчих операцій: досвід для України.

33 Пріоритетні напрями активізації взаємодії органів державної влади та інститутів громадянського суспільства щодо реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

34 Пріоритетні напрями щодо підвищення ролі України в реалізації Глобальної стратегії Європейського Союзу щодо зовнішньої політики і політики безпеки.

35 Європейські фонди та програми міжнародної технічної допомоги ЄС як джерело розвитку та нові можливості реалізації європейської політики: досвід для України.

36 Європейська міграційна політика та механізми її реалізації: досвід для України.

37 Секторальні політики ЄС та механізми їх реалізації: досвід для України.

38 Організаційно-правові засади співробітництва України з ЄС: стан та перспективи розвитку.

39 Європейські інструменти сприяння регіональному розвитку: можливості для України.

40 Секторальні політики ЄС та механізми їх взаємоузгодження з регіональною політикою.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

1 Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії [Текст]: закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 48. – С. 409.

2 Про джерела фінансування органів державної влади [Текст]: закон України від 20.06.1999 р. № 783–XIV // Уряд. кур'єр. – 1999. – № 165. – С. 119-126.

3 Про звернення громадян [Текст]: закон України від 02.10.96 р. № 393/96–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – С. 256.

4 Про інформацію [Текст]: закон України від 12 жовт. 1992 р. № 2657–XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – С. 650.

5 Про місцеве самоврядування в Україні [Текст]: закон України від 21.05.1997 р. № 280/97–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – С.170.

6 Про місцеві державні адміністрації [Текст]: закон України від 9 квіт. 1999 р. № 586–XIV // Офіц. вісник України. – 1999. – № 18. – С. 190.

7 Про запобігання корупції [Електронний ресурс]: закон України від 14.10.2014 № 1700. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main>.

8 Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]: закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651–VI / Верховна Рада України: [офіц. веб-сайт]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651> (11.06.2012).

9 Кримінальний Кодекс України від 1 вересня 2001 р., розділ XIII ст. 305–327 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main>.

10 Конституція України [Текст]: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р.]. – Харків: Фоліо, 1998. – 48 с.

Основні джерела

11 Алексєєв, В. М. Структури публічного управління в Україні: громадівські ради [Текст] / В. М. Алексєєв. – Чернівці: Технодрук, 2014. – 76 с.

12 Бакуменко, В. Д. Державно-управлінські рішення [Текст]: навч. посібник / В. Д. Бакуменко. – Київ: ВПЦ АМУ, 2011. – 444 с.

13 Державне управління: основи теорії, історія та практика [Текст]: навч. посібник / В. Д. Бакуменко [та ін.]. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2009. – 394 с.

14 Особливості публічного управління та адміністрування: навч. посібник / В. Д. Бакуменко [та ін.]. – Київ: Вид-во Ліра-К, 2016. – 256 с.

15 Євтушенко, В. А. Державне та регіональне управління [Текст]: навч. посібник / В. А. Євтушенко, Г. В. Євтушенко. – Харків: ХНУ, 2012. – 215 с.

16 Мельник, А. Ф. Державне управління [Текст]: підручник / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський. – Київ: Знання, 2009. – 582 с.

17 Публічне адміністрування [Текст]: навч. посібник / О. М. Ястремська, Л. О. Мажник. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 132 с.

18 Регіональне управління [Текст] : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – Київ : НАДУ, 2014. – 512 с.

19 Чернов, С. І. Публічне адміністрування : ОКЛ [Текст] / С. І. Чернов, С. О. Гайдученко; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ, 2014. – 97 с.

Додаткові джерела

20 Публічне адміністрування в Україні [Текст] : навч. посібник / В. Б. Дзюндзюк [та ін.]. – Харків : Вид-во Хар. РІ НАДУ «Магістр» 2011. – 306 с.

21 Адміністративно-територіальний устрій країн Європейського Союзу [Текст] : навч. посібник / Т. В. Іванова [та ін.]. – Київ : НАДУ, 2015. – 628 с.

22 Державна політика / Т. В. Іванова [та ін.]. – Київ : Нац. акад. держ. упр., 2014. – 448 с.

23 Публічне управління сільськими територіями України [Текст] : навч. посібник / Т. В. Іванова [та ін.]. – Київ : Фенікс, 2016. – 336 с.

24 Шляхи формування та розвитку самодостатніх суб'єктів муніципального руху : європейські виміри та орієнтири [Текст] : монографія / Т. В. Іванова [та ін.]. – Миколаїв : Ємельянова Т. В., 2013. – 352 с.

25 Іванова, Т. В. Управління підприємством на регіональному рівні [Текст] / Т. В. Іванова // Наук. вісн. акад. муніц. упр. : зб. наук. праць. Сер. «Економіка». – Київ : Акад. муніц. упр., ВПЦ АМУ. – 2010. – Вип. 8/2010. – С. 42–47.

26 Іванова, Т. В. Державне управління сталим екологічним розвитком України та її регіонів в системі раціонального природокористування : теорія, методологія, перспективні напрями [Текст] : монографія / Т. В. Іванова. – Київ : ВПЦ Акад. муніц. упр., 2011. – 405 с.

27 Іванова, Т. В. Управління розвитком міста [Текст] : навч. посібник / Т. В. Іванова [та ін.]. – Київ : Вид-во нац. акад. держ. упр., 2006. – 389 с.

28 Кузнецов, А. Концептуальні підходи до формування понятійного апарату в сфері публічного управління [Текст]

/ А. Кузнєцов // Понятійно-категоріальний апарат публічного управління. – Київ : Нац. акад. держ. упр., 2010. – С. 38–43.

29 Чиркин, В. Е. Публичное управление [Текст] : учебник / В. Е. Чиркин. – М. : Юрист, 2004. – 475 с.

Джерела Інтернет

30 <http://www.niss.gov.ua> – Національний інститут стратегічних досліджень.

31 <http://www.president.gov.ua> – сайт Президента України.

32 <http://www.kmu.gov.ua/control/> – сайт Кабінету Міністрів України.

33 <http://www.odesaoda.gov.ua/> – сайт Одеської облдержадміністрації.

34 <http://www.nads.gov.ua/control/uk/index> – сайт Національного агентства України з питань державної служби.

35 <http://www.pravo.org.ua/> – портал Центру політико-правових реформ.

36 <http://i-soc.com.ua/institute/> – портал Інституту соціології Національної академії наук України.

37 <http://www.management.com.ua> – інтернет-портал для управлінців.

38 <http://www.aup.ru/> – адміністративно-управлінський портал.

39 <http://ek-lit.narod.ru/links.htm> – бібліотека економічної та управлінської літератури.

